

คู่มือการดำเนินงาน

โครงการ

พัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์

ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ปี 2567

กลุ่มขั้นที่ 3
กลุ่มก้าวหน้า
ผ่านการรับรอง

จัดทำโดย
กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสา
และบริหารจัดการเครือข่าย

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

กุมภาพันธ์ 2567

**โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์
ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ปี ๒๕๖๗
(กลุ่มขั้นที่ ๓ : กลุ่มก้าวหน้า ผ่านการรับรอง)
แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
กิจกรรมหลักที่ ๑๓ ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

๑. หลักการและเหตุผล

กรมพัฒนาที่ดินให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจังและต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน โดยให้การสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมและเต็มใจเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนช่วยเหลือด้านการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่จำเป็นสำหรับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการยื่นสมัครขอรับการรับรองมาตรฐานพืชอินทรีย์กับกรมวิชาการเกษตร และมาตรฐานข้าวอินทรีย์กับกรมการข้าว หรือในกรณีที่มีความพร้อมยื่นสมัครขอรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มาตรฐาน IFOAM จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ อย่างไรก็ตาม กลุ่มเกษตรกรบางกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นเกษตรกรรายย่อยที่ทำเกษตรอินทรีย์ด้วยจิตวิญญาณ เป็นวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูล เรียกว่า “เกษตรอินทรีย์พื้นบ้าน” เกษตรกรเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงหน่วยตรวจรับรองได้เพราะมีค่าตรวจรับรองสูงและไม่คุ้มกับผลผลิตที่มีน้อย รวมทั้งมีระบบเอกสารให้บันทึกจำนวนมาก การขับเคลื่อนกลุ่มผลิตเกษตรอินทรีย์จำเป็นต้องทำสอดคล้องกันทั้งระบบตั้งแต่ การผลิต การรับประกันคุณภาพจนถึงการตลาด ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตต้องการเข้าสู่การตลาดระดับใดที่คุ้มค่าและผู้บริโภคยอมรับ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าว คือ การดำเนินการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems, PGS)

กรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมกับมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย สนับสนุนด้านเทคนิควิชาการ ในการพัฒนากลุ่มเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems, PGS) มีเป้าหมายการยอมรับของตลาดภายในประเทศและภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และการยอมรับเชิงนโยบายของรัฐ กระบวนการตรวจและรับรอง ใช้หลักการ PGS IFOAM และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ประเทศไทย (Thai Standard Agriculture) มกษ.๙๐๐๐ - ๒๕๖๔ ปรับประยุกต์เข้ากับบริบทของเกษตรกรรายย่อยในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย โดยทางกรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเรื่องการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน และในปี ๒๕๖๗ กรมฯ มีแผนงานโครงการที่จะสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยแบ่งเป็นลำดับขั้นของกลุ่มในการพัฒนาภายใต้นโยบายเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขึ้น เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ สำหรับโครงการนี้เป็นกลุ่มขั้นที่ ๓ ที่มีเกษตรกรผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้วยกระบวนการ PGS แล้ว มีการขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มเติม รวมทั้งช่วยเหลือเกษตรกรในกลุ่มที่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และเกิดการจัดทำกระบวนการ PGS อย่างต่อเนื่อง

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินการ PGS ไปอย่างต่อเนื่องโดยมีเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด และประสานเชื่อมโยงต่อยอดบูรณาการขับเคลื่อนงานเกษตรอินทรีย์ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓. พื้นที่และระยะเวลาดำเนินงาน

- ๓.๑ ทุกจังหวัดที่มีกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ PGS ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
- ๓.๒ ดำเนินงานในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๖๗

๔. คุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

- ๑) เป็นกลุ่มเกษตรกรที่สมาชิกได้รับการตรวจฟาร์ม และมีผลการตรวจรับรองในระยะปรับเปลี่ยน
- ๒) เป็นกลุ่มเกษตรกรที่สมาชิกได้รับการตรวจฟาร์ม โดยมีผลการตรวจประเมินผ่านการรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และได้ใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๕.๑ สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัดพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่เหมาะสมเข้าร่วมโครงการฯ
- ๕.๒ สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัดที่มีกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ รับผิดชอบในการขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรฯ พัฒนาไปสู่การผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐาน และผลักดันสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ PGS ในระดับพื้นที่เพื่อให้เป็นต้นแบบในการศึกษาดูงานสำหรับเกษตรกรที่สนใจต่อไป
- ๕.๓ สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัดเป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นสำหรับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ หรือให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม
- ๕.๔ กวจ. และ สพข.๑-๑๒ ประสานติดตามการดำเนินงาน ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องแก่เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ พร้อมจัดทำรายงาน
- ๕.๕ กวจ. ติดตามผลการดำเนินงาน

๖. พื้นที่เป้าหมาย

มีกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการฯ (กลุ่มก้าวหน้า ชั้นที่ ๓) เป้าหมาย ๘๔ กลุ่มเกษตรกร ๑,๐๖๒ ราย พื้นที่ ๘,๒๖๘.๑๐ ไร่ ใน ๒๘ จังหวัด ตามบัญชีรายละเอียดแนบท้าย และรายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ อยู่ในเว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดิน www.ddd.go.th ไอคอน “การรับรองเกษตรอินทรีย์ PGS” หรือเข้าใช้งานได้โดยตรงพิมพ์ URL <https://pgsorganic.ddd.go.th/>

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๑) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ประชุมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรในการวางแผนการต่ออายุใบรับรองเกษตรอินทรีย์และขยายผลให้กับสมาชิกรายใหม่ที่สมัครเข้าร่วมกระบวนการ PGS
- ๒) มีสเตอร์เกษตรอินทรีย์ สพด. ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำกับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้
  - ๒.๑) กลุ่มเกษตรกร และพี่เลี้ยงกลุ่ม จัดกระบวนการกลุ่มตามเอกสารคู่มือ PGS โดยให้ดำเนินการ
    - ปรับปรุงข้อมูลโครงสร้างองค์กรการบริหารกลุ่มให้เป็นปัจจุบัน
    - แต่งตั้งผู้ตรวจประเมินประจำกลุ่มและผู้ตัดสินให้การรับรองเพิ่มเติม (กรณีที่มี)

- วางแผนการตรวจเยี่ยมฟาร์มเพื่อนของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ทำการตรวจเยี่ยมฟาร์มให้ครบจำนวนที่วางแผนไว้ นำผลการตัดสินใจที่ประชุมกลุ่ม
- กลุ่มควรจัดประชุมส่งเสริมการเรียนรู้ให้สมาชิกอย่างน้อย ๑-๒ เดือน/ครั้ง
- จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง นวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ พีจีเอส ให้กับสมาชิกกลุ่ม PGS

- วางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ โรงพยาบาล โรงเรียน โรงแรม หรือภาคเอกชน ในการเชื่อมโยงด้านการตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้เกิดช่องทางการตลาดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ PGS

๒.๒) มิสเตอร์เกษตรอินทรีย์และสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ PGS พุดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และติดตามการดำเนินงานตามกระบวนการ PGS ทั้ง ๘ ขั้นตอน ว่าดำเนินการได้ครบถ้วนหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร และร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกษตรกรทุกคนในกลุ่มสามารถผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS รวมทั้งวางแผนการต่ออายุใบรับรองของสมาชิกที่กำลังจะหมดอายุ

๒.๓) สนับสนุนอุปกรณ์และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่จำเป็นสำหรับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ให้กับกลุ่มเกษตรกรฯ ได้แก่ ถังหมัก กากน้ำตาล ฟอสฟอรัส วัสดุค้ำสำหรับผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เมล็ดพันธุ์พืชอินทรีย์ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนวัสดุค้ำและสาริตการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงที่ใช้ได้ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (สูตรที่กำหนดตามเอกสารแนบ หรือปรับสูตรได้ตามความเหมาะสมแต่ต้องใช้วัสดุค้ำที่อนุญาตให้ใช้ได้ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์) เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจและสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์

๒.๔) กลุ่มรวบรวมฐานข้อมูลสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มที่เป็นข้อมูลปัจจุบัน บันทึกข้อมูลเอกสารใบสมัคร F๑ เอกสารแผนการผลิต F๒ F๒ F๒/๑ F๔ F๕ เอกสารอื่นๆ และรูปภาพที่เกี่ยวข้องเข้าระบบฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ในเว็บไซต์ของกรมฯ <http://www.ddd.go.th> เลือก Icon “การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ PGS” และเลือกฐานข้อมูลโครงการเกษตรอินทรีย์ของกรมพัฒนาที่ดิน หรือเข้าใช้งานได้โดยตรงพิมพ์ URL <https://pgsorganic.ddd.go.th>

๒.๕) เก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

๒.๖) รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือนตามแบบฟอร์ม สงป. ๓๐๑ จัดส่งให้กับ กผง.

๓) มีสเตอร์เกษตรอินทรีย์ สฟช. รับผิดชอบการดำเนินงานดังนี้

๓.๑) ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ และประสานงานกับมีสเตอร์เกษตรอินทรีย์ สฟช. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ

๓.๒) เร่งรัดติดตามการบันทึกข้อมูล การรายงานผลการดำเนินงานของมีสเตอร์เกษตรอินทรีย์ สฟช. ในสังกัด ให้ครบถ้วน แล้วเสร็จภายในเวลาที่กรมฯ กำหนด

๓.๓) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาการดำเนินงานให้กับมีสเตอร์เกษตรอินทรีย์ สฟช. ในสังกัด และประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานในภาพรวมของ สฟช.

๓.๔) กำกับติดตามปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่ไม่ผ่านการรับรอง และให้การสนับสนุนผลักดันให้เกษตรกรรายใหม่ของกลุ่มผ่านการรับรอง PGS ให้ได้ในที่สุด

๓.๕) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของสฟช. ส่งให้กับ กวจ. เพื่อสรุปผลงานในภาพรวมของกรมฯ ต่อไป

๘. งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๓,๑๐๙,๕๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณที่จัดสรรให้ สฟช. จำนวน ๒,๑๒๔,๐๐๐ บาท

งบประมาณต่อเกษตรกรรายละ ๒,๐๐๐ บาท นำไปใช้

๘.๑.๑ จัดหาปัจจัยเกษตรอินทรีย์ที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร

๘.๑.๒ จัดทำสมุดบันทึกประจำตัวตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ในคู่มือ PGS ให้กับเกษตรกรทุกคนที่เข้าร่วมโครงการฯ

๘.๑.๓ สนับสนุนการตรวจเยี่ยมฟาร์มในกระบวนการ PGS

๘.๑.๔ ค่าน้ำมัน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าจ้างเหมาคนช่วยงาน ฯลฯ (งบประมาณสามารถถัวเฉลี่ยได้ทุกรายการ)

๘.๒ สาธิตการผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง (สูตรเกษตรอินทรีย์) งบประมาณต้นละ ๘,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๐ ต้น เป็นเงิน ๗๒๐,๐๐๐ บาท จัดสรรให้กลุ่มตามจำนวนสมาชิกและได้แบบสูตรปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง (เกษตรอินทรีย์) แบนท่ายเอกสารโครงการนี้แล้ว

๘.๓ งบประมาณที่จัดสรรให้ กลุ่มวิชาการฯ สฟช. ๑-๑๒ จำนวนเงิน ๒๖๕,๕๐๐ บาท เป็นงบบริหารจัดการโครงการ และติดตามประเมินผลโครงการในภาพรวมของ สฟช. ๑-๑๒

๙. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ มีเกษตรกรและพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS เพิ่มจำนวนมากขึ้น

๙.๒ กลุ่มเกษตรกรที่เข้าสู่กระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม มีโอกาสและมีทางเลือกมากขึ้น เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในระบบอื่นๆ จากเดิมที่จำเป็นต้องขอการรับรองจากหน่วยตรวจรับรองภายนอกเท่านั้น (Third Party) แต่ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรสามารถเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ โดยการใช้กระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) ซึ่งเป็นระบบที่คิดค้นโดย IFOAM เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อยที่มีการใช้กันทั่วโลก มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มเกษตรกรในแต่ละท้องถิ่น เสียค่าใช้จ่ายน้อย และยังช่วยเสริมสร้างกระบวนการให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนา และมีความเข้มแข็งจากกิจกรรมกลุ่ม สังคมมั่นคง และนำไปสู่ความยั่งยืน

๙.๓ กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองมาตรฐานฯ สามารถก้าวไปสู่การเป็นศูนย์ต้นแบบการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS

๙.๔ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๗										
		ไตรมาสที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๖๖)			ไตรมาสที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๗)			ไตรมาสที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๗)			ไตรมาสที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๗)	
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำโครงสร้างองค์การบริหารกลุ่ม - จัดทำคู่มือ PGS ประจำกลุ่ม และระบบเอกสารที่จำเป็น กำหนดกฎกติกา บทลงโทษ - แต่งตั้งผู้ตรวจประเมินประจำกลุ่มและผู้ตัดสินให้การรับรองโดยคัดเลือกผู้ที่มีความเข้าใจเกษตรอินทรีย์ซึ่งในระยะแรกอาจตั้งบุคคลภายนอก เช่น นักวิชาการ นักพัฒนา ร่วมเป็นคณะกรรมการได้เพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ และจัดทำระบบเอกสาร - วางแผนการตรวจเยี่ยมฟาร์มเพื่อนของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ทำการตรวจเยี่ยมฟาร์มให้ครบจำนวนที่วางแผนไว้ นำผลการตัดสินเข้าที่ประชุมกลุ่ม 				↔								
๔) มีสเตอร์เกษตรอินทรีย์ สพด. ดำเนินการตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด (ข้อ ๒.๒-๒.๔) โดยจะต้องดำเนินการตรวจเยี่ยมแปลงเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรทุกคนให้ครบตามรอบการผลิตพืช <u>นำเอกสารแบบฟอร์ม</u>						←						→

๑๐. ผลผลิตและผลลัพท์

๑๐.๑ ผลผลิต

๑) เกษตรกร ๘๔ กลุ่ม จำนวน ๑,๐๖๒ ราย ได้รับความรู้เรื่องการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๒) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมกับการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ และเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS

๑๐.๒ ผลลัพท์

๑) พื้นที่ทางการเกษตร ๘,๒๖๘.๑๐ ไร่ ได้รับการพัฒนาเป็นพื้นที่เกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืน

๒) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ PGS และต่อยอดไปสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระดับสากล

๑๑. ตัวชี้วัด

๑๑.๑ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ครบตามเป้าหมาย จำนวน ๘๔ กลุ่ม เกษตรกร ๑,๐๖๒ ราย พื้นที่เกษตรกรรมจำนวน ๘,๒๖๘.๑๐ ไร่

๑๑.๒ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความเข้าใจในการดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการ PGS และดำเนินการครบทั้ง ๘ ขั้นตอน

๑๒. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ กลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาเข้าสู่การผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐาน และได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่จำเป็นสำหรับการผลิตเกษตรอินทรีย์

๑๒.๒ กลุ่มเกษตรกรได้รับการพัฒนาและต่อยอดไปสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระดับสากล

๑๒.๓ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๑๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑๓.๑ ส่วนกลาง : กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน (กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการ เครือข่าย) ผู้ประสานงาน

๑) นางสาวฉวีวรรณ พัฒนพงษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย โทร ๐๘๗-๙๕๐๘๔๘๘, ๐๒-๕๗๙-๔๑๙๔

๒) นางจุฑารัตน์ รัตนปัญญา นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ โทร. ๐๖๔-๓๖๒๖๓๕๙

๓) นางสาวสิริกานต์ แซ่แต้ เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ โทร. ๐๘๗-๒๕๒๙๑๕๙

๔) นายกันต์ รามสุขนรินทร์ นักวิชาการเกษตร โทร. ๐๘๗-๑๘๑๘๕๕๐

๑๓.๒ ส่วนภูมิภาค : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๒ แห่ง สถานีพัฒนาที่ดิน

กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย
กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
ธันวาคม ๒๕๖๖

สูตรปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง (เกษตรอินทรีย์)

สูตร 1

วัตถุดิบ	ปริมาณ (กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
มูลสุกร	60	1.38	2.70	0.78
กระดูกป่น	30	1.05	4.50	0.20
รำละเอียด	10	0.24	0.43	0.18
รวม	100	2.67	7.63	1.18

หมายเหตุ ปริมาณธาตุอาหารหลักรวม 11.46 เปอร์เซ็นต์

สูตร 2

วัตถุดิบ	ปริมาณ (กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
มูลสุกร	60	1.38	2.70	0.78
หินฟอสเฟต	30	0.03	4.80	0.03
รำละเอียด	10	0.24	0.43	0.18
รวม	100	1.65	7.93	0.96

หมายเหตุ ปริมาณธาตุอาหารหลักรวม 10.57 เปอร์เซ็นต์

สูตร 3

วัตถุดิบ	ปริมาณ (กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
กระดูกป่น	50	1.75	7.50	0.34
มูลวัว	50	0.70	0.45	1.00
รวม	100	2.45	7.95	1.34

หมายเหตุ ปริมาณธาตุอาหารหลักรวม 11.74 เปอร์เซ็นต์

สูตร 4

วัตถุดิบ	ปริมาณ (กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
กระดุกป่น	40	1.40	6.00	0.32
มูลวัว	60	0.84	0.54	1.20
รวม	100	2.24	6.54	1.52

หมายเหตุ ปริมาณธาตุอาหารหลักรวม 10.30 เปอร์เซ็นต์

สูตร 5

วัตถุดิบ	ปริมาณ (กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
ปลาป่น	20	1.80	1.00	0.70
มูลวัว	60	0.84	0.54	1.20
หินฟอสเฟต	20	0.02	3.20	0.02
รวม	100	2.66	4.74	1.92

หมายเหตุ ปริมาณธาตุอาหารหลักรวม 9.32 เปอร์เซ็นต์

สูตร 6

วัตถุดิบ	ปริมาณ (กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
ปลาป่น	20	1.80	1.00	0.70
มูลวัว	60	0.84	0.54	1.20
กระดุกป่น	20	0.702	3.00	0.13
รวม	100	3.34	4.54	2.03

หมายเหตุ ปริมาณธาตุอาหารหลักรวม 9.91 เปอร์เซ็นต์

สูตร 7

วัตถุดิบ	ปริมาณ (กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
กระดุกป่น	40	1.40	6.00	0.27
มูลวัว	50	0.70	0.45	1.00
รำละเอียด	10	0.24	0.43	0.18
รวม	100	2.34	6.88	1.45

หมายเหตุ ปริมาณธาตุอาหารหลักรวม 10.67 เปอร์เซ็นต์

ปริมาณธาตุอาหารของวัตถุดิบแต่ละชนิด

วัตถุดิบ	ราคา (บาท/กก.)	ไนโตรเจน (%)	ฟอสฟอรัส (%)	โพแทสเซียม (%)
มูลสุกร	4	2.30	4.50	1.30
มูลวัว	3	1.40	0.90	2.00
กระดุกป่น	10	3.5	15.00	0.68
หินฟอสเฟต	5	0.10	16.00	0.10
ปลาป่น	26	9.00	5.00	3.50
รำละเอียด	12	2.40	4.30	1.80

กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ PGS ปีงบประมาณ 2567
(กลุ่มก้าวหน้าขั้นที่ 3)

หน่วยงาน	ชื่อกลุ่ม	ประธานกลุ่ม	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	ราย	พื้นที่ (ไร่)
					84	1,062	8,268.10
สหข.1					11	75	394.90
สหค.ลพบุรี					1	16	75.00
	1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอาหารปลอดภัย อำเภอพัฒนานิคม	นายปรีวัฒน์ นราทอง	หนองบัว	พัฒนานิคม		16	75.00
สหค.สิงห์บุรี					4	22	53.80
	1. สิงห์บุรีอินทรีย์ 02	ร.ต.บัญชา เพ็ชรรักษ์	โพทรวรม	เมืองสิงห์บุรี		5	10.20
	2. สิงห์บุรีอินทรีย์ 01	นายชยุตม์ โศภสารัญญ	โพชนไก่	บางระจัน		6	13.30
	3. เมืองสิงห์อินทรีย์ 01003 66	น.ส.มาลี จันทร์ยัง	โพทรวรม	เมืองสิงห์บุรี		5	18.10
	4. 5 สิงห์อินทรีย์	นายประเสริฐ เกิดรพ	ไม้ดัด	บางระจัน		6	12.20
สหค.นครปฐม					5	30	242.00
	1. วิสาหกิจชุมชนเกษตรเมืองนครปฐม	น.ส.ณารินทร์ ทองอยู่สุน	หนองงูเหลือม	เมืองนครปฐม		7	39.00
	2. กลุ่มเกษตรอินทรีย์บางช้าง	นางประหยัด ปานเจริญ	บางช้าง	สามพราน		6	101.00
	3. กลุ่มหัวอ่าวออร์แกนิก	นางสาวรวริกา ปานเจริญ	บางช้าง	สามพราน		6	69.00
	4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์บ้านคลองโยง	นายไพบูลย์ สวัสดิ์จ้อย	คลองโยง	พุทธมณฑล		6	23.00
	5. บ้านสวนสหมิตร	นางสาววันเพ็ญ ภัคคี	หนองงูเหลือม	เมือง		5	10.00
สหค.นนทบุรี					1	7	24.10
	1. ร่วมใจเกษตรอินทรีย์	นางสาวจริญญา ศรภูงาม	ราษฎร์นิยม	ไทรน้อย		7	24.10
สหข.2					5	75	834.00
สหค.สระแก้ว					2	50	414.00
	1. เพื่อนใจอินทรีย์บ้านคลองมะละกอ	นายยุทธพงษ์ รัตนวิทย์	สระขวัญ	เมืองสระแก้ว		29	252.00
	2. เกษตรอินทรีย์บ้านท่ากระบาก	นายประไพ พรหมงาม	ท่าแยก	เมืองสระแก้ว		21	162.00
สหค.จันทบุรี					3	25	420.00
	1. เกษตรอินทรีย์วิถีป้อ	นายวิศิษฐ์ जानันโท	ป้อ	ขลุง		11	117.00
	2. เกษตรอินทรีย์เทพนิมิต	น.ส.จันทร์ฉาย มีเมือง	เทพนิมิต	โป่งน้ำร้อน		6	43.00
	3. PGS จันทพัฒนา	น.ส.แหวศิริ ฤทธิโยธี	เขาบายศรี	ท่าใหม่		8	260.00
สหข.3					1	32	474.30
สหค.สุรินทร์					1	32	474.30
	1. สหกรณ์บ้านทัพไทย	นางกัญญา อ่อนศรี	ทมอ	ปราสาท		32	474.30
สหข.4					6	131	1327.40
สหค.ยโสธร					2	104	1,072.20
	1. ปลูกอ้อ	นายทองสุข ชันแก้ว	ลุมพุก	คำเขื่อนแก้ว		78	727.00
	2. ปลูกอ้อ 2	นายพรทวี ศรีสง่า	ลุมพุก	คำเขื่อนแก้ว		26	345.20
สหค.อำนาจเจริญ					1	6	105.00
	1. ภูภัทอินทรีย์พีจีเอส	นายสังคม มูลชาติ	ไม้กอลอน	พนา		6	105.00

หน่วยงาน	ชื่อกลุ่ม	ประธานกลุ่ม	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	ราย	พื้นที่ (ไร่)
สหต.อุบลราชธานี					2	11	100.20
	1. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์วิถีไทยบ้านแหม	นายวิทยา บัณฑิต	หัวดอน	เขื่องใน		6	46.00
	2. วิสาหกิจชุมชนศรีโคออร์แกนิก	นายสามัคคี นิคมรักษ์	เมืองศรีโค	วารินชำราบ		5	54.20
สหต.ศรีสะเกษ					1	10	50.00
	1. อินทรีย์ภูเงิน PGS	นางวงเดือน สหุณาฬ	ภูเงิน	กันทรลักษ์		10	50.00
สหข.5					4	103	534.00
สหต.ขอนแก่น					1	16	93.00
	1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านกุดเชียงมี	นายสมคิด เห่งลี	บ้านดง	อุบลรัตน์		16	93.00
กาฬสินธุ์					3	87	441.00
	1. ข้าวอินทรีย์วิถีพอเพียงโนนสูง 1	นางนิตยา ภูขมศรี	โนนสูง	ยางตลาด		43	358.00
	2. สวนปันบุญ	นางสุจารี ธนสิริธนากร	ห้องชัยพัฒนา	ห้องชัย		28	60.00
	3. เกษตรอินทรีย์วิถีนาบอน	นางบุญเรือง วาดสีดา	นาบอน	คำม่วง		16	23.00
สหข.6					20	271	1983.50
สหต.ลำปาง					5	70	280.20
	1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ริมวัง	นายณัฐวุฒิ แก้วอ่อน	วังแก้ว	วังเหนือ		13	57.00
	2. วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรอินทรีย์ตำบลอแก้ว	นายเมธี มณีวงศ์	อแก้ว	ห้างฉัตร		20	112.00
	3. PGS เวียงดิน	นางอำไพ พิภลหอม	พระบาท	เมืองลำปาง		13	34.20
	4. PGS เกษตรอินทรีย์เมืองรถม้า	นายศิริพล บุญเสริม	พระบาท	เมือง		13	73.00
	5. ทำสวนผักอินทรีย์น้ำจาง	นางจันทร์สม โพธิพันธ์	บ้านกิว	แม่ทะ		11	4.00
สหต.เชียงใหม่					12	154	1565.30
	1. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอแมริม	นายวัฒนา วิริยะกุล	เหมืองแก้ว	แมริม		7	31.00
	2. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอสะเมิง	นายบุญทอง จันทะกิ	แม่สาบ	สะเมิง		9	51.00
	3. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอสันกำแพง	นางนพวรรณ ทิพย์วงศ์	ห้วยทราย	สันกำแพง		7	28.00
	4. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอต๋อยสะแก	นายมนต์ชัย พิณรุประภา	เชิงต๋อย	ต๋อยสะแก		8	161.00
	5. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอพร้าว	นายณรงค์ชัย ปาระโณ	น้ำแพร่	พร้าว		10	80.00
	6. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอแม่วาง	นายรังสรรค์ คันธิยะ	บ้านกาด	แม่วาง		9	69.00
	7. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอเชียงดาว	นางศรีธญา กิตติคุณไพศาล	แม่ณะ	เชียงดาว		23	737.00
	8. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอแม่แตง	นางจำลอง อินชัย	สันป่ายาง	แม่แตง		5	26.00
	9. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอสารภี	นายบุญรัตน์ กันทา	ขี้ม่วง	สารภี		7	32.30
	10.กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS อำเภอสันทราย	น.ส.เชาวพรรณ อัจฉรินทร์	หนองหาร	สันทราย		6	56.00
	11. สมาคมผู้ผลิตพืชอาหารและอาหารปลอดภัย เชียงใหม่	นายจุมพล ไชยวงศ์	ทรายมูล	สันกำแพง		23	91.00
	12. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์PGS (กลุ่มเกษตรยั่งยืน แม่ทาและกลุ่มอำเภอแม่ออน)	นายสาคร สุทธิณิล	แม่ทา	แม่ออน		40	203.00

หน่วยงาน	ชื่อกลุ่ม	ประธานกลุ่ม	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	ราย	พื้นที่ (ไร่)
สหค.ลำพูน					3	47	138.00
	1. เกษตรอินทรีย์PGS จังหวัดลำพูน	นางศศิธร กาญจนทัต	หนองช้างคืน	เมืองลำพูน		21	75.00
	2. เกษตรอินทรีย์PGS จังหวัดลำพูน (แม่ทา)	นางจิตาณี บุญเป็ง	ทาสบเล้า	แม่ทา		17	29.00
	3. เกษตรอินทรีย์PGS จังหวัดลำพูน (ป่าซาง)	นางชญาดา พรจิรวิชัย	นครเจดีย์	ป่าซาง		9	34.00
สหค.7					7	57	466.70
สหค.พะเยา					1	7	17.00
	1. เกษตรกรกลุ่มผักปลอดภัย ตำบลบ้านตุน	นายจันทน์ นาคประดับ	บ้านตุน	เมืองพะเยา		7	17.00
สหค.เชียงราย					6	50	449.70
	1. กลุ่มPGS พืชผสมผสาน	นางนงลักษณ์ เทพทองพันธ์	โรงช้าง	ป่าแดด		9	83.30
	2. PGS Organic แม่สรวย	นายสิริวิทย์ สิริโชควัฒนกุล	ท่าก้อ	แม่สรวย		7	69.00
	3. PGS Organic เวียงป่าเป้า	นายสิริภพ แสงเดช	ป่าจั่ว	เวียงป่าเป้า		8	70.20
	4. กลุ่มพีจีเอสออร์แกนิกแม่ลาว	นายวิชัยเจริญ แสนชัยรุ่ง	จอมหมอกแก้ว	แม่ลาว		6	45.00
	5. กลุ่มPGS ออแกนิคเชียงราย	นางยุวดี เชื้อเมืองพาน	นางแล	เมืองเชียงราย		6	27.20
	6. PGS เวียงป่าเป้า	นางหลั่น คำว่อง	ป่าจั่ว	เวียงป่าเป้า		14	155.00
สหค.8					3	69	434.00
สหค.อุตรดิตถ์					1	29	100.00
	1. วิถีอินทรีย์อุตรดิตถ์	นายอัทธพงศ์ โมลี	วังงาม	เมืองอุตรดิตถ์		29	100.00
สหค.เพชรบูรณ์					1	25	273.00
	1. กลุ่มเกษตรอินทรีย์PGS เพชรบูรณ์	นายมานะ สุหนต์	ป่าเลา	เมือง		25	273.00
สหค.เลย					1	15	61.00
	1. โพนเชียงคาม	นางพรเทพ อารยะศิลปธร	นาข้าว	เชียงคาน		15	61.00
สหค.9					17	179	1279.10
สหค.กำแพงเพชร					4	35	266.00
	1. เกษตรอินทรีย์PGSอำเภอขาณุฯ	นายพิเชษฐ์ วิศิธีปกรณ์	คอนแดง	ขามเฒ่า		5	72.00
	2. บ้านเกษตรอินทรีย์คลองพิไกร	นางขวัญเรือน ใจใหม่	คลองพิไกร	พราณกระต่าย		8	61.00
	3. เกษตรอินทรีย์พีจีเอสบึงสามัคคี	นายนิยม มูลสัน	ระหาน	บึงสามัคคี		8	77.00
	4. เกษตรอินทรีย์คลองขลุง	นายแสวง จันทร์ฝืน	คลองขลุง	คลองขลุง		14	56.00
สหค.นครสวรรค์					10	124	897.00
	1. รักษ์เกษตรอินทรีย์3	นางชลาสัย ทับสิงห์	ปางสวรรค์	ชุมตาบง		5	89.00
	2. เกษตรอินทรีย์แม่वंก	นางเบญจา คำตะลุง	แม่वंก	แม่वंก		5	26.00
	3. รักษ์เกษตรอินทรีย์	น.ส.ลัดดา สัมฤทธิ์	ปางสวรรค์	ชุมตาบง		18	90.00
	4. PGS.แม่वंก	นายไกรทอง ลุนไทย์	เขาชนกัน	แม่वंก		30	237.00
	5. PGS.ชุมตาบง	นางสาวอุบล พูลเพิ่ม	ปางสวรรค์	ชุมตาบง		11	105.00
	6. PGS.ลาดยาว	นางทีไธ ฉ่ำศรี	ศาลเจ้าไก่ต่อ	ลาดยาว		26	90.00
	7. PGS เขาแม่กระทุ้	นางจันทรา แสงสุวรรณถาวร	เขาชนกัน	แม่वंก		7	156.00

หน่วยงาน	ชื่อกลุ่ม	ประธานกลุ่ม	ตำบล	อำเภอ	กลุ่ม	ราย	พื้นที่ (ไร่)
	8. กลุ่มฟ้าทะลายโจรบึงปลาทุ	นายปรีชา โพธิ์ทอง	บึงปลาทุ	บรรพตพิสัย		5	5.00
	9. พี่ซผักปลอดภัย ม.8 ต.เขาคิน	นายเสน่ห์ ร่มโพธิ์	เขาคิน	เก้าเลี้ยว		7	36.00
	10. เกษตรอินทรีย์ดงมัน	นางราตรี บัวพันธ์	จันเสน	ตาคลี		10	63.00
สพด.ตาก					2	15	95.10
	1. กลุ่มเกษตรอินทรีย์สามเงา	นายพงศ์สิริ นนทะชัย	ยกกระบัตร	สามเงา		9	36.10
	2. กลุ่มผู้ปลูกบุก	นางพิมพ์วิมล เหาตะวะนิช	ท่าสองยาง	ท่าสองยาง		6	59.00
สพด.สุโขทัย					1	5	21.00
	1. เกษตรอินทรีย์สุโขทัย	นายเชาวลิต อยู่มาก	สามเรือน	ศรีสำโรง		5	21.00
สพข.10					2	11	151.20
สพด.ประจวบคีรีขันธ์					2	11	151.20
	1. ชุมชนเป็นสุขป่าละอู	นายสมประสงค์ นาคดี	ห้วยสัตว์ใหม่	หัวหิน		5	82.20
	2. เกษตรอินทรีย์เขาล้าน	นางกัญตา คนขยัน	เขาล้าน	ทับสะแก		6	69.00
สพข.11					8	59	389.00
สพด.สุราษฎร์ธานี					7	47	351.00
	1. วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ PGS ช้างขวา	นายสุภาพ เผือกม่วง	ช้างขวา	กาญจนดิษฐ์		5	43.00
	2. วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ PGS ป่าร่อน	นายสามารถ รอดสีเสน	ป่าร่อน	กาญจนดิษฐ์		8	37.00
	3. เกษตรอินทรีย์ PGS ชาวสวนมะพร้าวเกาะพะงัน	นายพงษ์ศักดิ์ ชูจันทร์	บ้านใต้	เกาะพะงัน		10	136.00
	4. เกษตรอินทรีย์ PGS พระแสง	น.ส.ณัฐวิกรณ์ สิริอนาปรีชา	สาकु	พระแสง		8	30.00
	5. เกษตรอินทรีย์ PGS พลายวาส	นาย ส. เสด็จ ทัพยธรรม	พลายวาส	กาญจนดิษฐ์		6	76.00
	6. เกษตรอินทรีย์ PGS บ้านบัวท่อน	นายสุจินต์ มีลาก	กระแตะ	กาญจนดิษฐ์		5	11.00
	7. กลุ่มผักปลอดสารเสวียด	นางสุภาภรณ์ ไกรวงศ์	เสวียด	ท่าฉาง		5	18.00
นครศรีธรรมราช					1	12	38.00
	1. อนุรักษ์ผักพื้นบ้านอาหารชุมชน	นายสมชาย อนุรักษ์	ทุ่งโพธิ์	จุฬาภรณ์		12	38.00

กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสา
และบริหารจัดการเครือข่าย

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

Osbldd@gmail.com